

Helligånden sværmer da

Mit arbejdsliv udfolder sig i et sogn, hvor der hersker en frugtbar lydhørhed og nysgerrighed. Jeg er så privilegeret at arbejde et sted, hvor både præster og menighed forholder sig aktivt, respektfuldt og konstruktivt til tradition og fornyelse, og hvor vi har en levende og kritisk dialog om gudstjenestens liturgi og om tekstlig og musikalsk kvalitet. (Undertiden får man desværre indtryk af, at den slags mere er undtagelsen end reglen i dagens folkekirke!)

Det er derfor heller ikke så overraskende, at det var en af mine præster, der første gang gjorde mig opmærksom på salmedigteren Simon Grotrian. "Ham skal du læse – det vil lige være noget for dig!", sagde hun. Og hun havde ret! Jeg anskaffede mig straks hans første store salmesamling, og jeg blev øjeblikkeligt fanget ind. Hans ord ramte som et bombardement af sproglig opfindsomhed, blomstrende og vildtvoksende.

Hans billedsprog er originalt og fabulerende. Det sprænger rammerne for den almindelige erkendelsesmæssige logik og insisterer på noget mere intuitivt og associationsskabende. Det følger ikke sprogets og bevidsthedens lineære tænkning, men er mere i familie med underbevidsthedens drømmeverden. Og dermed måske i virkeligheden tættere på både det religiøse og det musikalske sprog.

Alligevel er hans salmer meget præcise i deres udtryk. Grotrian var tydeligvis dybt fortrolig med både den eksisterende salmetradition og med selve bibelen. Hans billeder leger overlegent (og ofte særdeles humoristisk) med klassiske religiøse metaforer – bruger dem, refererer til dem, spejler dem og vender dem livgivende på hovedet. Han er i konstant dialog med den tradition, som han med stor selvbevidsthed skriver sig ind i. Mange af hans salmer har skjulte referencer til klassiske kernesalmer – det gælder fx hans populære fastesalme "Guds nåde er en vintergæk", som ofte bliver læst (og misforstået...?) som blot en blid og venlig hyldest til forårets spirende kræfter. Men den er skrevet på samme sjældne versemål som Luthers store kampsalme "Vor Gud han er så fast en borg", og det er næppe noget tilfælde. Denne tilsyneladende uskyldige tekst er i dialog med klassisk protestantisme og kirkekamp. "Er du ved at dø af skræk / så plant den i din have!": læs gerne disse linier op imod "Og myldred djævlene frem på jord...".

Grotrians Helligåndssalme var mit første livtag med hans univers. Det er en munter og boblende tekst. Allerede i første vers hilses den himmelske kraft velkommen af træerne, der høfligt tager kronen af, mens bellisfrøet ringer. Og duen er tilsyneladende en alt for lille skabning for Grotrian til at være et dækkende symbol på Helligånden – nej, han er den store albatros, afbildet fortroligt hjemme på vores køkkenkakkeler. Han er skyerne i leg, han er fuglene på træ, han er en storm, ja, han er hele vejret. "Og når regnen plasker ned er han vores stuefred, derpå kan vi feste."

Hans vingers styrke drøftes "i en kanes rå babu". Dette besynderlige billede blev for mig udgangspunktet for en melodi, der i første halvdel hele tiden vipper i tertser som en ambulancesirene. Melodien skal gerne synges hurtigt og let, næsten viseagtigt – som en munter karrusseltur på en lykkelig sommerdag.